

AVŞARELLERİ okuntu

SAYI: 13 OCAK - 2017 AYLİK E - KÜLTÜR DERGİSİ

2017

Mutlu Yıllar

Okun AVŞARCOĞLU

Editör...

Okan AVŞARKOCAOĞLU

Saygı Değer okurlarımız;

Dergimizin onüçüncü sayısı ile yeni yılda yine sizlerle birlikteyiz.

Avşar Türkmenlerinin Tarihi ve kültürünü ilgilendiren konularda bazen tesadüfen bazen de bilinçli olarak çevremizden bir ağıt, bir hikâ-yeleşmiş anı öğreniyorum. İnşallah bunları yazıya dökebilirim önümüzdeki sayılarda sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Çok önemseydiğim için Yine tekrarlıyorum; Kültür bilgileri insan- da bir emanettir. Emanetin ise sahibine yani halka teslim edilmesi ge- rekir. Bundan dolayı çalışmalarınızda bana ait olan derlemeleri özgürce kullanabilirsiniz.

Dergimiz de paylaşımda bulunmak isteyenlerin katkılarını bekli- yorum.

Bu vesile ile tüm ulusumuzun yeni yılını kutlar, geleceğin ülkemi- ze, dünyamıza huzur ve mutlu yarınlar getirmesi dileklerimle...

Hoşça kalın.

İ ç i n d e k i l e r

Editör (Okan AVŞARKOCAOĞLU)	1
Sizin Olsun Binboğa'nın Dağları (Ahmet Z. ÖZDEMİR)	2
Can Diye Yazdım - Kurbanım Yazma (Gülhan ÇABUCAK)	6
Çömbekir Deresi (Yılmaz ILIK)	8
Süllüm (Gülseren AVŞARKOCAOĞLU)	18
Oğul - Ömür Sayfası (Turan KORKMAZ)	20
Ha gavur ha (Necip TOPUZ)	22
Kucur Avşarı (Adnan Menderes KAYA)	24
Sırgat - Ah İstanbul (Dr. İsmail GÖKŞEN)	32
Sözlük	36

OKUNTU
AVŞARELLERİ E-KÜLTÜR DERGİSİ
SAYI: 13
OCAK - 2017
WEB ADRESİ:
<http://www.avsarelleri.com>
E-POSTA
avsarelleri@hotmail.com

Yazılar yayınlansın ya da yayınlanmasın iade edilmez. Yazılarda kısaltma yapılabilir. Hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

AHMET Z. ÖZDEMİR

SİZİN OLSUN BİNBOĞA'NIN DAĞLARI

Anlatılanlara göre Osmanlılar, Avşarları yedi kez sürgüne göndermişlerdir. Halep'in Rakka yöresine, Yozgat-Bozok'a...

Şiire kaynaklık eden olay, söylentilerin tersine, 1865'te yapılan son iskândan öncedir. Çünkü son iskânda Binboğa dağları Ceritlere de öteki Türkmenler'e de verilmemiştir. Bilindiği gibi 1865 iskânıyla Ceritler Ceyhan yöresine, Bozdoğanlar Kadirli yöresine, Tecirliler de Osmaniye - Düziçi yöresine iskân edilmişlerdi.

Bu şiire kaynaklık eden öykü Çukurova halk ozanlarından Kul Mustafa (Düşmez) ile Mahmut Taşkaya'ya göre şöyledir:

Avşarlar, Yozgat-Bozok yöresine sürgün edilmiştir. El-oba dağılmıştır, insanlar perişan olmuşlardır. Bu kargaşada Dadaloğlu da yakalanıp Payas kalesindeki zindana atılır. Fakat Dadaloğlu hasırdan bir kanat yapar, bu zindandan (kaleden) atlayarak kaçar ve kurtulur.

O sıralar Afşin'in Tanır kasabasında Şerefli Beylerinden Yazıcıoğlu adında bir Türkmen beyi vardır. Dadaloğlu, kaçak olduğundan bu beyin yanına sığınır, kılık- kıyafet değiştirerek bu beyin hizmetine girer. Adı-

nın da Yetim Ali olduğunu söyler. Günler böylece gelir, geçer.

Bir gün Yazıcıoğlu yörenin ileri gelenlerine büyük bir şölen verir. Bu şölene Malatya'dan, Maraş'tan, Antep'ten ve Kilis'ten ünlü konuklar çağrılır.

Yenilir, içilir, sohbet koyulaşır. Dönüp dolaşır söz Avşar'a gelir. Yazıcıoğlu:

"Avşarlar çok kavgacıydılar, sürgüne gittikleri iyi oldu. Onlar bizi Binboğa'ya çıkartmıyorlardı, hayvanlarımızı sürüp götürülenler de onlardı" der. Daha da atıp tutar, çok ağır konuşur.

Beri yanda Dadaloğlu da bu şölende bulunmakta ve bu söylenenlere, hakaretlere tanık olmaktadır. Nihayet dayanamaz, kılık kıyafetine bakmadan sazını omuzladığı gibi meydana atılır ve konukların huzurunda bu şiiri söyler:

Fırsatı ganimet bildi kötüler
Böyle kalmaz padişahın çağları
Eninize boyunuzda eğlenin
Sizin olsun Binboğa'nın dağları

El kalmamış Binboğa'ya çıkacak
İp kalmamış salıncağa takacak
Hemen Avşar mıdır başa kakacak
Bir gün olur geri gelir sağları

Kadir Mevla'm eğer izi verirse
Hak-adalet er geç yerin bulursa
Eğer bir gün Avşar geri gelirse
Kovgun eder sizin gibi beyleri

Dadaloğlu'm Yetim Ali oldu adın
Ne meskenin kalmış ne kalmış yâdın
Yazıcıoğlu derler harammış sütün
Ben takmıştım taşıdığın tuğları

Söz bitince ortalıkta bir sessizlik olur. Herkes birbirine bakışır. Yazıcıoğlu ise yapılan bu saygısızlığı affetmez. Yetim Ali'nin gerçekte Dadaloğlu olduğunu anlar. Onu şiddetle azarlar, hemen idam etmek ister. Bundan sonra öfkeyle dışarı çıkar ve karısı Hasibe Hatun'un yanına varır. Ona der ki:

— Bizim Yetim Ali olarak bildiğimiz meğer Dadaloğlu'ymuş, onu yakalayıp hükümet askerlerine teslim edelim. Karşılığında ak akçe var, Osmanlı altını var, beylik var".

Fakat Hasibe Hatun erdemli bir Türkmen kadınıdır. Yapılan iyiliği bilir. Kocasına şöyle seslenir:

— Eğer Dadaloğlu bu ise, şu pınarın başına bir çadır kurdur, ona saygı göster. Çünkü biz onun çok yardımını gördük, sen bir oba beyiyken, sana yardımcı olup aşiret başkanı yapan Avşarlardır, Dadaloğlu'dur, Tecirliilerdir".

Bunu duyan Yazıcıoğlu azgın yüzle çıktığı şölene güler yüzle girer.

— Dadaloğlu, artık bildiğin gibi söyle, adını saklama. Benim beyliğim senin beyliğindir. Acın, ağrın benimdir, der ve onun gönlünü almaya çalışır.

Beri taraftan da Dadaloğlu bu sonucun Hasibe Hatun'dan olduğunu anlar ve şu Türkü'yü söyler:

ACEMİ İMAMA SAF ETTİN BENİ

Felek senden şikâyetim çok benim
Tilki derisinden tef ettin beni
Ya ben mi yanlışım yoksa imam mı?
Acemi imama saf ettin beni

Dadaloğlu'm güler iken ağladı
Aktı gitti gözüm yaşı çağladı
Erkek çakal kollarımdan bağladı
Amma dişi aslan affetti beni

Gülhan ÇABUCAK

(AvşarBabamBenim)

CAN DİYE YAZDIM

Gönül defterimi, aldım bu gece
Güneşin doğduğu -AN- diye yazdım...
Özde afakıma, daldım bu gece
Gördüğüm en güzel -TAN- diye yazdım..

Aşkım neşe katacak sa neşene
Ben razıyım yüreğime düşene
Sevdam yazacaksan gönül köşene
Kalemi kanıma -BAN- diye yazdım...

Ar bildim sevdamı dilleyemedim
Ya da arsızlığı belleyemedim
Seher yeliyle de yollayamadım
Bu dert ile tutuş -YAN- diye yazdım...

Seven istemez mi aslı olmayı
Söz deyip ahinde sadık kalmayı
Göze alıyorsan vuku bulmayı
Yüzünü yüzüme -DÖN- diye yazdım...

Gülhan'ım yarınım nedir bilinmez
Alnıma yazılan soldan silinmez
Yolumuz ayrılrsa- asla bölünmez
Ruhuma eş olan -CAN- diye yazdım..

KURBANIM YAZMA

Asi gönlüm şanı, sözüm şöhretim
Bana uyma kalem, kurbanım yazma...
Yüce Rabbe özde, öyle hasretim,
Bana uyma kalem, kurbanım yazma...

Alem Mecnun dolmuş bakışlar hep aç,
Leyla çoktan ölmüş, umutlar kap kaç
Hınzır köye dalmış, kuzular amaç
Bana uyma kalem, kurbanım yazma...

Güneşle kaç battım bir kez doğmadım
Kocaman dünyaya bir ben sığmadım
Narımda kül oldum amma soğmadım
Bana uyma kalem, kurbanım yazma...

Yıkıksa kaşlarım, gözler kem diye
Sanırlar ki kurda kuşa yem diye
Sunmuşum kanımı, gel de em diye
Bana uyma kalem, kurbanım yazma...

Muhammed aşkına, burası nere
Irmaklar hercaî, kurumuş dere
Ağırlık solumda, çökmüşüm yere
Bana uyma kalem, kurbanım yazma...

Kansam da riyakâr, yalan düzene
Yıllardır gönlümden düşen düşene
Gülhan'ım sözüme küsen küsene
Bana uyma kalem, kurbanım yazma...

" AvşarBabamBenim" - Gülhan Cabucak

Yılmaz İLİK ÇÖMBEKİR DERESİ

Büyük Söbeçimen, Sarız'ın en büyük köylerinden biri. Söbeçimen Toros dağlarının Binboğa dağcıklarında, iç içe ufak dağlar arasında, verimsiz topraklar ve kayalıkların üstüne kurulmuş bir Avşar köyüdür. Bu köye kervan konmaz yol geçmezdi. Burada köyler birbirilerine patika yollarla bağlanır.

Söbeçimen köyünde çeşitli sebeplerden dolayı gözyaşı dökmeyen aile hemen, hemen yok gibidir.

Mehmet, Kafkas harbinden gelmiş, genç bir delikanlıdır. Hoş muhabbet eder, Kafkas harbini ballandıra ballandıra köy odasında, her gittiği yerde anlatır, herkes onu soluksuz dinlerdi. Bunun için ona Kafkas lakabını takmışlardı.

Kafkas Mehmet her genç gibi evlendi. Birkaç yıl ara ile üç çocuğu oldu. Şerife on yaşına geldiği zaman, Hamet beş, Selver üç yaşındaydı.

Annelerini kaybettiler. Üç kardeş kucaklaşıp, göz yaşlarıyla annelerinin mezar taşlarını ıslattılar. Kafkas Mehmet çocuklarına analık yaptı. Bir daha da evlenmedi. Çocuklar baharın kır çiçekleri toplar, annelerinin mezar toprağının üzerine koyar, ruhuna dua okurlardı.

Seneler çabuk geçti. Şerife 18 yaşında genç kız, Hamet 13, Selver 11 yaşına girdiler. Kader annelerinin acısını dindirmeden ikinci büyük acıyı tattırdı. Kafkas Mehmet de bilinmeyen bir hastalıktan çocuklarına veda etti. Evde anasız babasız yapayalnız kaldılar. Hamet evin erkeği oldu. İki sene sonra Söbeçimen'in yakınında Topaktaş köyüne Şerife gelin gitti. Bir sene sonra Şerife'nin bir kızı oldu. Adını Refika koydular. Refika beşikten çıktı evlerinin eşiginde oynamaya başladı. Yürüdü atıldı 3 yaşında sevimli konuşkan bir kız oldu. Hamet yirmi yaşına geldi askerden evvel evlenmeyecekti. Askere gitmeden Selver bacısını da evermesi gerekti. Kendi asker olunca Selver ne yapardı yapayalnız koca evin içinde. Selver'in de bir nasibi çıktı hem de kendi köylerinden. Hamet Allah'a şükretti. Anasının babasının mezarına gittiler. Selver ile birlikte mezarların başına oturup, her zamanki gibi dua ettiler.

Hamet: Ah anamız babamızda sağ olsalardı da görseydiler senin nişanlandığını?

Selver: Sana da bir kız bulurlardı, değil mi?

Hamet: Bulurlardı ya.

Selver: İçini çekti," elbette bulurlardı." Şimdiye kadar çocukların da olurdu değil mi?

Hamet: Neyse sen nasıl olsa bu köye gelin olacaksın. Gelecek sene senin çocuğunu severim. Hem de düğün okuntunu da dağıttık. On beş gün sonra bayrağın kalkacak. Beline kuşağını ben bağlayacağım. Şerife bacımda fesini süsleyecek.

Selver'in düğün hazırlıkları hızlandı. Binboğa dağlarına kış, zamanından çok evvel gelir. Dağları sis bürüdü yağan kar diz boyuna çıktı.

Hamet: Selver bacı, düğününe üç gün kaldı. Ben gidip Şerife ablamı getireyim. Onun kocası asker de, yalnız gelemes ki Refika'yı da getireyim. Onu çok özledim şimdi konuşuyordur herhalde.

Sabahın erken saatin de Hamet kar üzerinde iz yaparak patika yollardan dereleri tepeleri aşır, birkaç saat sonra Topaktaş köyüne vardı. Aynı gün öğlenden sonra Şerife ve Refika'yı aldı, ellerinde bir bohça ile yola düştüler. Ayaklarında çarık diz boyuna kadar çekilmiş yün çorap, Hamet'in başında bir papak ellerinde tiftik yününden yapılmış eldivenler. Refika eski bir çula sarılı başı bağlı yalnız gözleri görünüyor. Şerife de sıkı giyinmiş, Refika sırtında yola yürümeye başladılar. Bohçanın içinde Kutnu kumaş çiçekli pazen entarilik birde ibrişimden poşu vardı. Şerife poşuyu bacısı Selver'in başına bağlayacak, onu elleriyle süsleyecek, Annesinin yokluğunu Selver'e belli ettirmeyecek. İki kardeş yolda giderken hep Selver'i konuştular. Arada Refika da anlaşılmayan sözler söylüyordu dayısına annesine.

Topaktaş köyü uzak, çok uzaklarda kaldı. Birden dağların başındaki bulutlar aşağı inmeye başladı. Ufak bir vadi olan dumanlar çayır-lığına geldiler. Burada hava iyiden iyiye bozuldu. Kar yağmaya başladı

bulutlar yere indi. Sis içinde kaldılar. Güneş batmıştı sanki karanlık zindan gibi olmuştu her taraf. İçlerinde bir sıkıntı oldu. Bu sıkıntıyı birbirlerine anlatmaya ikisi de çekiniyorlardı. Kulakları uğulduyor beyinleri zonkluyordu. Refika annesinin sırtında kafasını daha da çekmiş çulun içine. Çömbekir deresine doğru inmeye başladılar. Yalnız gözlerinin önünü görebiliyorlardı. Refika'yı dayısı sırtına aldı. Çömbekir deresine birbirilerine tutunarak indiler. Yağan kar fırtınaya dönüştü. Birbirlerinin sesini duyamıyorlardı. İki metre önlerini dahi göremiyorlar. Dereyi geçip yukarı doğru tırmandılar. Ayakları yerden kesiliyor, adımlarını zor atıyor, fırtınanın estiği tarafa bükülüyorlar. Karlara bata çıka yamacı ortaladılar. Fırtınanın getirdiği kar göbek hizalarına kadar çıkıyor. Bazen ayakları yere değiyor bir kayaya bir taşta basıyorlar. Düşüyorlar kara gömülüp, gömülüp çıkıyorlar yinede yollarına devam ediyorlar. Fırtına şiddetini devam ettiriyor. Şimdiye dek köylerine varmış olmaları gerekirdi. İlerilerini göremiyorlardı ki. Şerife arkada kaldı. Yorgunluktan bitti. Rüzgârın yerden alıp suratına serptiği kardan nefes alamıyordu. Hamet'e çağırırsamıydı! Çağırsa da duymazdı. Yine de çağırdı. Hamet.. Hameeet, Hameeet. Sesini rüzgâr kılıç gibi kesiyor, yana alıp götürüyor. Rüzgârın ısıkları arasında boğuk bir ses kaybolup gidiyordu. Hamet. Hameeet bire kardeşim dönüp bir arkana bak Hamet, Hamet kız Refika yavrum sen duy bari? Hamet, Refika diyerek ayağı kaydı karın içine yuvarlandı. Hamet uzaklaşarak bir zaman gitti. Çömbekir deresinden yukarı çıktı. Şerife aşağı da kaldı. Hamet yukarı çıkınca hangi tarafa gideceğini kestiremedi. Geri dönüp Şerife'ye sorayım diye düşündü. Arkasına baktı ki Şerife görünmüyor. Sırtında ki Refika'yı kucağına aldı. Afalladı Şerife'yi göremeyince... Gökte bir şakırtı bir gürültü uğuldadı beyninde. Fan oldu kulakları. Şerife. Şerifeee, Şerifeee. Refika'yı yere indirerek iki bacağının arasına aldı. İki elini yanaklarına tutarak, tekrar Şerifeee, Şerife, Şerife

yok görünürlerde. Refika'yı kucağına alarak geri döndü Çömbekir deresine aşağı doğru her iki adımda Şerifee diye bağırarak. Annesini yakınında göremeyen Refika ağlaya, ağlaya yorulmuştu dayısının kucağında ağlamıyordu artık. Hamet Çömbekir deresine kadar indi. Bir adım atsa önceki adımının izlerini tipi kayıp ettiriyordu. Şerife'den eser yoktu. Suyun çağlayıp giden tarafına bir daha bağırdı. Şerifee. Yok. Şerife buradan ileri gidemezdi. Suyu görürdü. Ben aşağı inerken belki de o yukarı çıkıyordu. "Ey bire bacım bari olduğun yerde dursaydın" Nasıl dururdu ki dedi kendi kendine. Refika'yı kucağından tekrar sırtına aldı. Refika da o kadar ağırlaşmıştı ki tartsan belki yüz kilo gelirdi. Dizinin üzerine alarak çömeldi biraz dinlendi artık sesi de çıkmıyordu. O kadar susadı ki boğazı kurudu. Gırtlığı acı, acı yanıyor Çömbekir deresine inmişken su içseydim bari diyerek geri dönüp akan dereye baktı. İçinden gidip su içmek geldi. Bir hayli yukarı çıkmıştı, eğilip yerden biraz kar aldı ağzına attı. Kar kum gibi, birkaç avuç daha yedi, susuzluğunu gidermedi. Refika'yı dizlerinin üzerinden zor kaldırarak ayağa kalktı. Tipi azdıkça, azıyor durmak bilmiyordu. Çömbekir deresini yukarı çıktığı zaman takatı kesilmişti. Tipi tozutuyor yere çöküp Refika'yı duldasına oturttu. Biraz daha dinlenerek soluğunu topladı.

Refika'ya, Refika sen burada otur. Ben sağa sola bakayım ananı bulayım. Sakın olduğun yerden ayrılma ben şuracıklara bakacağım buradan çok uzaklaşmam. Dayısının söylediklerini Refika duymadı bile. "Üç yaşında bir yavru, başı sıkıca bağlanmıştı zati" Hamet ayağa kalktı ben dört adımdan fazla uzaklaşmam tamam mı canım? Bu sözler Hamet'in ağzından çıkınca Karla karışık tipi kılıç gibi kesti sesi savurdu yana. Hamet biraz ileri gitti geri geldi. Sağa sola dört tarafa gitti gitti geldi. Refika olduğu yerde oturuyordu. Biraz daha uzaklara bakayım diye

Refikadan uzaklaştı. Geri döndü Refika'nın olduğu yere. Refika olduğu yerde yok... Buraya koymadım, az ileriye koymuştum dedi kendi kendine. İleriye koştu Refika yok... Geri döndü yok. Parmak kadar çocuk nereye giderdi. Buralarda olmalı. Refikaaa. Refikaaa. Refika yok. Yere kapandı, yumruklarıyla kara vurarak ağlamaya başladı. Ağladı ağladı. Kalktı oturdu. Refikaa, Şerifee, Şerife ne ettin neden ayrıldın? Bak seni bulayım derken Refika'yı da kaybettim. Beğendin mi kız ettiğini? Ben ne ederim şimdi. Ayağa kalktı kız Refika sen nereye gittin kayıp oldun? Yoksa seni bir canavar mı kaptı sürükledi. Refika Refika diye dolandı durdu. Refikayı kayıp ettiği yerde gökler bir daha şakırdadı. Uzun bir demir sesi kulaklarında uğuldadı. Ciğerlerin de bir ateş alev gibi ağzından dışarı çıktı. Burun deliği yandı. Yerler yarıldı uçurumlardan yuvarlandı. İçinden duyduğu boşluğun sonu bitmedi. Yüreği hızlı, hızlı vurarak çarpmaya başladı. Başındaki saçlar papağını deldi üstüne çıktı. Refika, Refika yavrum nereye gittin? Refika Tekrar aramaya başladı. Refika'nın kayıp olduğu yerden ayrılmadı. Dizlerinde derman, gözlerinde fer, dudaklarında yaş kalmadı. Diz çöktü yere kafasını karların üzerine koydu. Refika, Refika diye ağlamaya başladı. Ağlamanın faydası yoktu ki kalktı tekrar aramaya başladı. Hava ağır. Ağır sakinleşiyordu yapmıştı yapacağını. Şerife'yi minicik Refikayı alıp, savurmuş taştan, taşa vurmuş, obur hava yutuvermişti. Rüzgâr tamamen dindi. Hamet o kadar yorgun düştü ki sürünerek Refika'yı aradı, aradı bulamadı. Santim, santim ilerliyor yerde sürünüyordu. Yorgunluktan bitti. Karın üzerine ağzı yukarı yattı. Beyninden ateşler saçılıyordu. Bir tatlı uyku bastırdı. Ayaklarını uzattı uyumak istemiyordu ama göz kapakları düşüyordu. Bütün gücünü sarf ediyor bir gramlık göz kapağını tartamıyor, gözünü açık tutamıyordu. Gözünün açık kalması için, göz kapağını delip, bir iple saçlarına bağlamalıydı ki gözleri kapanmasın. Göz kapaklarına gücü yetmedi. Az kapa-

tırım ama uyumam dedi. Zihnimi açık tutar az sonra da kalkar Refika'yı ararım bulurum, Şerife'yi de bulurum. Zihnimi açık tutmalıyım, uyumamalıyım... Gözleri kapandı. Hayali olarak köye gitti. Selver ile annesinin babasının mezarına kırlardan çiçek topladı. Çelik çomak oynadı arkadaşları ile Selver'in düğünü başladı. Eli ile Selver'in kuşağını bağladı düğünde... Şerife de öyle hoş gülüyordu ki.

Şerife ne kadar bağırdı ise de sesini duyuramadı Hamet'e, Refika'ya... Bir kayanın üzerinden yuvarlandı gömüldü karların içine, çabalarak çıktı karın içinden. Karın içinden çıktıktan sonra yönünü kayıptı. Hamet'i daha evvel kayıptı etmişti. Yürüdü Hamet Hamet diye bağırarak. Karşısına çıkan kayalar yüce dağlar gibi görülüyor, ufacık çalılar orman oluyor, bulut oluyor, duvar gibi üstüne kepiyor. Böyle dağları, ormanları Şerife buralar da hiç görmemişti. Durdu acep burası neresi ola? Yürüdü büyük bir ormana yaklaştı. Yaklaştıkça orman büyüyor boy atıyor. Yüce kavaklar gibi göklere yükseliyor. Tökezledi kavakların birini tutmak istedi. Eline beş kavak birden geldi. Koca kavak gibi bu orman ağacı nasıl sığıdı elime dedi. Öbür elini attı beş altı ağaç da o eline geldi. Rüya gördüğünü sandı. Karamuk çalılarının dikenini elinin birine battı acıdı eli çalıları bıraktı. Akli başına gelir gibi oldu. Gözlerini kapattı açtı. Baktı ki orman sandığı önündeki küçük bir karamuk çalısı. Geldiği tarafa baktı. Buraları hiç tanımıyor, ömründe görmediği yerlerdi. Kendi kendine kız Şerife senin beynin dönmüş anam dedi. Buralar nere? Nere olursa olsun. Karar verdi bu karamuk çalısının yanından ayrılmayacaktı. Çalının yanına oturdu. Dizlerini çenesinin altına çekti. Ellerini dizlerinin içinden yüzüne yapıştırdı. Ne olup bittiğini buraya nasıl geldiğini, Hamet'i ve Refika'yı nasıl kayıptı ettiğini düşündü. Buradan ayrılmamalıyım, beklerim sabaha kadar. Nasıl olsa Hamet beni arar bulamaz. Re-

fika'yı da köye götürür. Yanına köyümüzden adamlar alır, gelip beni burada bulurlar. Onlar beni bulmadan canavarlar gelip beni yemezlerse... Korkudan ürperdi. Kim bilir sabah olmadan da gelirler. Çömbekir dere si ne kadar yer ki çağırırsan köyden duyulur. Belki Hamet köye varmıştır diye düşünerek, yarın neler yapacağını hayal etti. İki gün sonra düğün kuruldu. Kendisi de oynadı Selver'le karşı karşıya, ona gelinlik elbisesini giydirdi, fesini süsledi, kendi getirdiği ipekten yapılmış poşuyu da omzuna attı. Kardeşinin gözlerinin içine baktı, dünyada senden daha güzel gelin mi olur dedi. Gecenin geç saatin de kına yaktılar. Genç kız arkadaşları,"Kız anası, kız babası / hanı bunun öz anası / İşte geldim, gidiyorum / Buralar size kalası" diye kına türküsünü söyleyince Selver ile sarılıp ağlaştılar. Analarının babalarının yokluğundan. Sabahleyin gelin alıcıları geldi. Selver'i ata bindirdiler. Mezarlığı dolaştıktan sonra gelin olduğu eve götürdüler. Kızı Refika'yı düşünürken o da uykuya dalıp gitti.

Hamet Şerife'yi aramak için Refika'dan uzaklaşınca, Refika etrafına baktı dayısı yok, korkudan ayağa kalkarak dayısını bulmak için onu aramaya başladı. Otuz metre kadar gittikten sonra üzerinde sarılı olan çul yere düştü. Başında sarılı olan bezleri de kendi çıkarıp attı. Kısa bir zamanda çul ve çaputlar, üzerine yağın altında kaldı Refika bilmediği bir istikamette ağlayarak gitti. Düz bir kayanın üstünden dört metre kalınlığında karın içine düştü Tutunup çıkacak bir şey aradı elleri ile karın altında, eline saçları geldi. Saçlarına tutunup oradan çıkacağını sanarak var gücü ile saçlarını yoldu. Saçlarının dibinden çıkan kandamları parmağına sıvandı kar sabaha kadar aralıklarla yağdı.

Selver, Hamet Ağası ve Şerife'yi dört gözle bekledi sabaha kadar. Horoz-

lar ötmeye başlayınca evden çıktı, bütün köyün kapılarını çaldı. Ağam gelmedi, ablam gelmedi, onlar tipiye tutuldular ne olur kurtarın onları diye gezmediği kapı kalmadı. Her kapıyı açan, sakın ol kızım belki köyden çıkmamışlar. Bu gün öğleye kalmaz gelirler. Şurası kaç saatlik yol, acele etme. Hava ağarsın iki atlı gönderir Topaktaş köyünden çıkıp çıkmadıklarını öğreniriz. İnşallah senin düşündüğün gibi olmaz diye Selver'i avutmaya çalıştılar.

Hava aydınlanır aydınlanmaz, köyden iki atlı Topaktaş köyüne gitti. Öğle olmadan geri döndüler. Acı gerçek ortaya çıktı. Komşu köylüler dâhil herkes, tipide kayıp olanları aramaya başladı. İlk önce Şerefeyi buldular. Kar denizinin içinde yüzyormuş gibi karın üstünde kafasını gördüler karamuk çalısının yanında.

Dört gün sonra da Hamet'i buldular. Köye gelen çerçinin Atı basmıştı Hamet'in çarıklı ayağına, bir çocuk gördü at izinde ağzı yukarı yatmış gözleri açık, gökyüzünü seyreder gibi. Tahmin yürüttüler Refika'nın nerede olabileceğine. Hamet'in bulunduğu yerlerde bir yerde olması gerektiğine karar verdiler. Yüzden fazla insan kar üstünde, ellerinde değnekler karlara batırıp batırıp çıkartıyorlar. Biri değneğin yumuşak bir şeye değdiğini fark etti. Elleriyle karı temizledi. Refika'nın sarıldığı çulu buldu. Az sonra da başına sarılan bezi buldular. Refika'nın bu kayalarından birinin üstünden aşağı düştüğüne karar vererek kayaların diplerini açtılar ve Refika'yı da buldular.

Bahar ayı gelince Aziziyeden doktor geldi. Şerife ve Hamet'i mezardan çıkartarak karınlarını yardı, kafataslarını testere ile kesip beyinlerinden parçalar aldılar. Şerife oturduğu yerde donmuştu onun kol ve

bacaklarını açamayınca oturur şekilde elbiseleri ile mezara koymuşlardı. Üç saat boyunca üzerine sıcak su döktüler, kollarını ve bacaklarını çözdüler. Doktor Şerife'nin dört aylık hamile olduğunu söyledi.

Olaydan iki ay sonra Selver'i bir akşam düğünsüz derneksiz gelin ettiler. Selver bu acıya ancak beş ay dayanabildi. O da anası babası ve kardeşlerinin yanına gelinlik elbisesiyle gömüldü. Kafkas Mehmet'in ocağı söndü. Doğmadılar yaşamadılar.

Selver ölmeden kardeşlerine aşağıdaki ağıdı yaktı.

Nettim hey Allah'ım nettim.
Bal yaladım, ağı yuttum.
Benim gibi olmuş var mı?
Bacıyı gardaştan (1) ettim.

Nenni körpe kuzu nenni (3)
Parmağının ucu kanlı
Ben bacımı nidicim (4)
Daha Hamet delikanlı

Şimdi dayıların gelir,
Kimi Atlı, kimi yayan,
Öksüz kız gelin mi olur
Uyan Hamet Ağa uyan

Gadanı (5) alim Şerife bibi
Hamet'im gelirdi size
Açtık baktık mezarına
Kurtlar düşmüş ela göze

Dünde bir gün deağdı (2)
Yüreğime düştü sızdı
Hamet'im tipide kalmış
Hem de bacı, hem kuzu

Kara belik ışıll ışıll
Şerife karamukta üşür
Öksüz kız gelin mi olur
Aklını başına devşir

1- Gardaş: Kardeş.
2- Deağdı: Güneş doğdu.
3- Nenni: Bölgede ninniye nenni derler.
4- Nidicim: Ne yapacağım.
5- Gadanı: Gelecek her türlü belanı.

Gülseren AVŞARKOÇAOĞLU

SÜLLÜM (4 KİŞİLİK)

MALZEMELER:

1 Kg Çiriş (Ispanak, pancar, yemlik vb. sebzelerle de yapılır.)
1 çay kaşığı kırmızı toz biber
1 çay kaşığı tuz
1\2 çay kaşığı karabiber

HAZIRLANIŞI:

Çiriş otunun sert kısımları çıkarılarak ayıklanır Bol su ile yıkanır. Bir tencerede ağzı kapatılarak 5-6 dakika kadar haşlanıp yumuşaması sağlanır. Haşlanan çiriş otu soğuk sudan geçirilir. Servis tabağına alınan çiriş otunun üzerine kırmızıbiber karabiber ve tuz serpilerek servis yapılır.

Kaynak:
Emine AVŞARKOÇAOĞLU
Gülseren AVŞARKOÇAOĞLU

SÜLLÜM

Turan KORKMAZ

OĞUL (NASİHAT)

Ufacıksın yarın aklın yetecek
ocağın yanacak bacan tütecek
diktiğin fidanlar bir bir tutacak
dalını gülünü yoldurma oğul

Kimse çekmez kibirini nazını
güzel yaşa baharını yazını
iyi düşün sonra konuş sözünü
elleri kendine güldürme oğul

Bayrağına laf ettirme kızarım
ya senden duyarım ya da sezerim
silerim defterden seni üzerim
vatana millete saldırma oğul

Devletin yasası bizim yasamız
çile aynı dertler aynı tasamız
kilidi kırılan bizim kasamız
haramı cebine doldurma oğul

Şehitler kanıyla sulandı vatan
her karışta her adımda var yatan
sen soylusun soysuz çıkarsan utan
incitme atanı öldürme oğul

Turan derki oku oğul adam ol
gelecek nesle açılır bu yol
cahil kalma her mecliste arif ol
kendini bilmeze aldırma oğul

Turan Korkmaz - 25/01/2002

ÖMÜR SAYFASI

Ömür sayfasına baktım
Günden güne azalıyor
Önünde eğildim çöktüm
Günden güne azalıyor

Her gün başında bekledim
Gidip geldim hep yokladım
Gizli gizli çok sakladım
Günden güne azalıyor

Yıllar aylar aralandı
Çile keder sıralandı
Ömür sayfam yaralandı
Günden güne azalıyor
Bende insanım beşerim
Dünya'ya geldim yaşarım
Geçen zamana şaşarım
Günden güne azalıyor

Çeşmi yaşım sökülüyor
Gülüm dalım dökülüyor
Ruh Bedenden çekiliyor
Günden güne azalıyor

Ezrail hep el ediyor
Kara toprak gel ediyor
Bu kulun geldi gidiyor
Günden güne azalıyor

Turan der ki günlerimiz
Geri gelmez dünlerimiz
Gitti gelmez canlarımız
Günden güne azalıyor

TURAN KORKMAZ 18.03.2016

Necip TOPUZ

HA GAVURA HA

Hikâyeyi Abdurrahman Turgut'tan dinleyince aklıma geldi.

Köylerde ilginç insanlar vardır.(Ben köyde diyorum, siz istediğiniz yere yorun) Bu insanlarda, bir kendini beğenmişlik, bir kibir vardır ki değme gitsin. Her şeyin en iyisini kendisi yapar. En güzel tarım aletleri ondadır. Bir tırmığı vardır, sanırsın Uzay gemisi Atılğan, tırpanı en iyi kesen tırpanıdır. Küreğini anlatır, Alman mavzeri olsa bu kadar olur. Onun ineği köyün en çok süt verenidir. Massey Ferguson 135'lik traktörle, onun iki katı kuvvette olan traktörlerin çekemediği şeyleri çektiğini iddia eder. Rüya görür, sanki bütün ölümlerden güzel Rabbim onu haberdar ediyordur. İnsanla evliya arası bir yerde olduğunu düşünür, yüksek sesle dillendirmese de...

Böyle tarzı olan bizim köylü ismi lazım değil bir rahmetlinin, köyde bir komşumuzun traktörü vardı da ona şöyle bir söz sarf edilmişliğine şahidim:

-Ne şişiyon (Oysaki o komşumuzun traktörü ile övünmesi gibi bir du-

rum asla söz konusu değildi) oğlum senin moturuyun arka tekeri kadar benim çay küllüğüm var. Ne anlama geliyorsa nasıl bir kibir hali ise Allah bilir.

Gelelim Abdurrahman'ın anlattığı hadiseye:

Kendisi bana teyze oğlu düşer. Bünyan'ın İğdecik Köyündendir. Bizim tiplerden biri de onların muhitindedir. Her konuda övünmeyi seven bir Türkmen yaşlısıdır. Bir gün yine övünmeye başlamış "çıtırtıya uyanırım" diyormuş. Uykusunun ne kadar ağır olduğunu bilen komşuları buna bir oyun yapmaya karar vermişler. Eskiden yaz gecelerinde damlarda yatılırdı. Bizimki de tabiatıyla damda yatıyor. Arkadaşları sabahın erken vaktinde karyola ile birlikte bizimkini almışlar ana yolun ortasına koymuşlar bizimki hala uyanmıyor. Yukarı köylerin yolcusunu toplayıp şehre gidecek olan otobüs karyolanın yanına gelmiş kornaya basınca bizimki uyanmış uykulu gözlerle otobüsü görünce:

-Ha gavura ha dama çıkacak!

Güzel Rabbim yüzünüzden gülücüğü eksik etmesin...

Adnan Menderes KAYA

KUCUR AVŞARI

Kucur kelimesi, Derleme Sözlüğünde Tokat - Niksar, Bayburt, Erzincan-Çağlayan köyü, Kars ve Erzurum - Hasankale'de "kısa boylu, bodur" anlamına gelmektedir¹. Kocur şeklinde geçen kelime Gavurdağı yöresinde "her şeyden haberi olan, kulağı delik" demektir². Ayrıca Türkiye'ye göç etmiş olan Kırım göçmenlerinin ağzında kucur kelimesi "alışılmamış, yabancı" anlamında kullanılmaktadır³. Kafkasya'da yaşayan Karaçay-Malkar Türklerinin lehçesinde kucur kelimesi "acayip/garip/tuhaf, hünerli/ustalık isteyen ve eğlendirici/gülünç", kucurluk kelimesi ise "gariplik" anlamındadır⁴. Kıpçak Türk-

çesinde ise koçur kelimesi, çorak anlamına gelmektedir⁵.

Tarihte Kucur adında bir kent bulunmaktadır. İran'ın Hazar Denizi kıyısında bulunan tarihi Taberistan eyaletinin (günümüzde Mazenderan) mahalli hanedanı olan Bâdüsânîler'den Celâlüddeve İskender b. Ziyâr'ın kurduğu ve başkent yaptığı kentin adı Kucur'dur. Celâlüddeve, kurduğu Kucur kentine Kazvin'in yerli halkı ile Rey ve Şehriyâr'dan getirttiği Türk ve Moğol kabilelerini iskân etmiştir. Celâlüddeve'nin 1360 yılında öldüğü dikkate alınırsa Kucur kentinin bu tarihten bir müddet önce

kurulduğunu söyleyebiliriz. Bâdüsânîler, Timur ve Karakoyunlu devletlerinin tabiiyetine girmişse de 1598 yılında Safevî Devleti hükümdarı Şah Abbas tarafından tamamen ortadan kaldırılmış, böylece Taberistan ve haliyle Kucur kenti kesin olarak Türk hâkimiyeti altına girmiştir⁶. Kucur Avşarının bu kent ile bir bağı var mı bilmiyorum. Belki de bu kente yerleştirilen Avşar grupları, sonradan Anadolu'ya göçmüş ve geldikleri yerin adıyla anılmıştır.

Kucur Avşarı, 1567-69 yıllarında idari olarak Hamid sancağında Yalvaç ve Afşar kazalarının (Afşar, günümüzde Isparta'nın Gellendost ilçesinin köyüdür) Şuhlu (20 hane), Ulurus (14 hane), Sarıca Mihmadlar (hane sayısı yok) ve Selmanlar (15 hane) köylerinde toplam 49 hane nüfusla yaşamaktaydı. Ayrıca Iğın'ın Yenice (18 hane. Günümüzde Doğanhisar ilçesinin köyüdür) ve Kili (11 hane) köyleri, Turgut kasabası (29 hane. Günümüzde Yunak ilçesine bağlı kasabadır) ile Gökçe (12 hane) köyü, Akşehir'in merkezi (14 hane) ile İlyaslar (4 hane, 4 mücerred. Günümüzde Doğanhisar ilçesinin köyüdür) ve İnceli (12 hane) köylerinde toplamda 100 hane, 4 mücerred nüfusları vardı⁷. Böylece Göller Yöresinde yaşayan Kucur

Avşarının 149 hane ile kalabalık bir topluluk olduğu anlaşılıyor.

Kucurlar, daha batıda İzmir sancağında da yerleşmiştir. Evliya Çelebi, İzmir'in Tire ilçesinde Kucur adında bir caminin adını kaydetmiştir⁸. Halen İzmir'in merkez semtlerinde Kucurlar yaşamaktadır. Ünlü senarist Güliz Kucur, İzmirlidir.

İlerleyen yıllarda Kucur Avşarı, Ankara yöresine yerleşen ve bazı kolları Batı Anadolu'ya doğru yayılan Bozulus Türkmenlerinin bünyesine katılmıştır. Kucurlar, 1654 yılında 111 hane olarak Bozulus Türkmenleri arasındadır. Yine 1697 yılında Ankara sancağında bulunan Bozulus Türkmenlerinin Temrik Avşarı grubuna tabidir⁹. Kucurların bir kısmı Eskişehir'in Günyüzü ilçesinde de yerleşmiştir. 1834 yılı kayıtlarında Günyüzü halkından olan Kucuroğullarına mensup kişilerin bazı olaylara karıştıkları hakkında bilgiler bulunmaktadır¹⁰.

Kucurlar, Orta ve Batı Anadolu'da özellikle Ankara-Bolu, Isparta-Afyon, Manisa-İzmir ve Antalya-Mersin hattında halen varlıklarını sürdürmektedirler. Bu illerdeki köyleri şunlardır: Ankara'nın Bala ilçesinin Beynam köyü

(kısmen. Diğer kısmı Karamanoğulları), Isparta'nın Şarkikaraağaç ilçesinin Çarık Saraylar kasabası (kısmen), Yalvaç ilçe merkezi (kısmen) ile Dedeçam (kısmen. Diğer kısmı Zengiler), Sücüllü¹¹ (kısmen. Diğer kısmı Avşar, Sarıkeçili, Cerit ve Karaçakal), Hüyükü ve Yukarıkaşıkara (kısmen. Diğer kısmı Sarıkeçili) köyleri, Uluborlu ilçe merkezi (kısmen), Afyon'un Bolvadin ilçe merkezi, Manisa'nın Kula ilçe merkezi ile Körez köyü ve Ahmetli ilçe merkezi, İzmir'de merkez semtlerinde, Burdur il merkezinde, Antalya'nın Alanya ilçe merkezi ile Demirtaş ve Oba (kısmen) köyleri, Demre ilçesinin Kapaklı ve Üçağz köyleri, Mersin'in Silifke ilçesinin Keben köyü, Tarsus ilçesinin Gülek (kısmen) köyü.

Günümüzde Manisa'nın Sahlili ilçesinde Gökeyüp kasabasının batısında 1.100 metre rakımlı Kucur adında bir tepe bulunmaktadır ki adını Kucur Avşarından almış olması muhtemeldir.

Düzce ilinde resmîyette kullanılmayan ama halk tarafından Kucur olarak adlanan bir yöre bulunmaktadır. Halk, Düzce şehir merkezinin doğu, batı ve kuzeyindeki ova düzlüğünde bulunan köylerin oluşturduğu yöreye "Kucur" demektedir¹². Düzce merkezde so-

yadı Kucur olan sülaleler varsa da bu sülaleler, Erzurum'dan gelmiştir.

Bunların dışında Kütahya, Balıkesir, Aydın, Urfa ve Diyarbakır'da Kucur soyadlı kimselere rastlanmaktadır ki bu kişilerin Kucurlar ile bir bağı olduğunu düşünebiliriz.

Kucur Avşarının bir kısmı doğuya doğru yayılarak Mardin sancagında yurt tutmuştur. Nitekim Mardin'de 1689 yılı mahkeme kayıtlarında Turaçlı aşiretinin başında Kucur Kethüda adında birine rastlıyoruz¹³. Ayrıca Turaçlı aşiretinin de Avşarlara mensup olduğunu belirtelim.

Bu yöredeki Kucur Avşarı, 1692 yılında başlayan iskân siyaseti doğrultusunda birçok Türkmen oymak ve obasıyla birlikte Rakka ve Belih nehri boylarında iskâna tabi tutuldu. 1703 yılında bu yöredeki aşiretlerin nizamı bozulmuş ve etrafa dağılmıştı. Bunlardan Kucur Avşarı, 1711 yılında Mardin havalisinde bulunuyordu¹⁴. Bir kısmı Mardin köylerinde yerleşik hayata geçen Kucur Avşarının bir bölümü ise fırsat buldukça iskân yerlerini terk ederek Anadolu'nun iç kısımlarına doğru yayıldılar¹⁵. Nitekim Cevdet Türkay, Milli Kebir Tavan aşiretine tabi olan bu oymağın

Mardin ve Rakka ile birlikte Malatya, Adana ve Kütahya sancaklarında iskân olduğunu belirtmiştir¹⁶. Mardin'in Midyat ilçesinin Yayvantepe köyünde halen Kucurlar yaşamaktadır. Altan Tan'ın yöreden edindiği bilgilere göre Yayvantepe (eski adı Kartmin) köyünde Seyitler ve Kürtler yaşamakta, her iki grup da Arapça konuşmaktadır. Yöre halkı, köyde Kürt olarak tanınan topluluğun etnik köken olarak Kürtlüğü konusunda kesin bir şey söylememektedir¹⁷. Anlaşıldığı kadarıyla yörede Kürt olarak bilinen topluluk Kucurlardır. Buradan dağılan Kucurlar, Midyat merkezinde (soyadları Ak, Akçay, Cersel, Güler, İşler, Kesler, Talay, Üstün, Üzel), Nusaybin ilçesinin Beylik, Söğütlü ve Tepeüstü köylerinde ve Savur ilçesinin Üçkavak köyünde yerleşmiştir.

Malatya yöresine gelen Kucur Avşar'ı, bu havalideki Diricanlı aşiretinin bünyesine katılmıştır. 1861 tarihli bir belgede Diricanlı'ya tabi Kucuroğulları hakkında bilgiler bulunmaktadır¹⁸. Kucurların bir bölümü ise bu kargaşa dönemlerinde Bekiran aşiretine tabi olarak Muş ilinde kalmıştır ki bunlara yörede halen Kuçuri deniyor. Adana havalisine gelen Kucurlar, günümüzde Osmaniye'nin Kadirli ilçesinin İlbistanlı köyünde (kısmen)

yaşamaktadır.

Ankara'nın Beynam köyünde yaşayan Kucurların bir bölümü, Büyük Kucur Ağa lakaplı Hüseyin Bey önderliğinde, 1810-1830 yılları arasında Sivas'ın İmranlı ilçesi civarındaki Beynam (yörede Binam deniyor) Yaylalarına göç etmişlerdir¹⁹. Kucur Ağa, burada yeni adı Yazıkavak olan Kucurlar köyünü kurmuştur. Köy halkı, köyün 1856 yılından önce Kucur Ağa tarafından kurulduğunu söyler ki²⁰ bu verdiğimiz bilgiyle örtüşmektedir. Köy günümüzde Koçgiri aşiretinin İban koluna tabidir. Sivas'ta bulunan Beynamlı Kucurların, Kucur Kethüda liderliğinde Erzincan-Kuruçay (İliç) yöresinde bazı olaylara karıştıkları hakkında belgelerde bilgiler bulunmaktadır²¹.

Büyük Kucur Ağa'nın 3 tane oğlu vardır. Bu çocuklardan Ahmet Bey, yolda vefat eder. Memiş Bey, Gölova ilçesinin Karnus (Çukuryurt) köyüne, Mustafa Bey, Gölova ilçesinin Mudafar (Çevrecik) köyüne yerleşir. Zamanla çevredeki Rüşkü (Subaşı) ve Gözüküçük köylerine de yerleşirler²². Bir kısmı da Doğanşehir ilçe merkezine yerleşir ki halen burada Kucur sülalesi yaşamaktadır²³. Büyük Kucur Ağa, oğlu Ahmet Beyden olan torunu Küçük Kucur Ağa lakaplı Hüseyin

Yin Bey'i yanına alarak Refahiye ilçesinin Salur köyüne yerleşir. Zamanla nüfusları artınca ailenin bir kısmı Refahiye'nin Tülü ve Bulak (Ortagöze köyüne bağlı mezradır) köylerine²⁴, bir kısmı da Kemaliye ilçesinin Yazmakaya köyüne yerleşir. 19. Yüzyılın ikinci yarısı ile 20. Yüzyılın başlarında Kucuroğullarının Refahiye ve Suşehri'nde bir takım olaylara karışıklarına dair arşiv kayıtları bulunmaktadır²⁵.

Kucurların bir bölümü, Binam Yaylalarından dağılarak çeşitli illere göç ederek yerleşmiştir. Bunlardan bir bölük, Giresun'un Mindeval köyüne (günümüzde Çamoluk ilçesidir)²⁶, bir kısmı da Tokat'ın Zile ilçesi Karakuzu²⁷ ve Yücepinar köyleri ile Turhal ilçesinin Akçatarla (kısmen) köyünde yerleşmiştir.

Kucurların bir kısmı ise Mulla Kucur lakaplı Mustafa Bey önderliğinde Maraş yöresine gelmiştir. Mulla Kucur, Göksun ilçesinin Alıçlıbucak köyüne yerleşmiştir²⁸. Kucurların diğer kısımları ise Göksun ilçesinin Soğukpınar, Elbistan ilçesinin Kalaycık (kısmen. Diğer kısmı Avşar), Pazarcık ilçesinin Sakarkaya (kısmen) ve Yumaklıcerit (kısmen), Çağlayanerit ilçesinin Düzbağ (kısmen) köylerinde ve Malatya'nın Doğanşehir

ilçesinin Polat (kısmen. Diğer kısmı Bugon) köyünde yerleşmiştir. Elbistan-Malatya arasındaki yaylalarda dolaşan Kucurların bir bölüğü, Antep'in Nizip ilçesine giderek Binam (yeni adı Boyluca) köyünü kurmuştur. Bu grup Rişvan aşiretine tabidir²⁹.

Kucurların bir kolunun daha doğuya giderek Tunceli ve Erzurum havalisine yerleştiği; bu grubun Alevi olduğu için diğer Kucurlar tarafından sahiplenilmediği ve zamanla irtibatın koptuğu söylenmektedir³⁰. Yaptığım tespitlerde Erzurum'a giden Kucurlar, Çat ilçesinin Bardakçı köyünde (kısmen) ve Aşkale ilçesinde yaşamaktadır.

Kucur Avşarının Koyunoğlu adında bir obası bulunmaktadır. Belgelerde "Kucur-zade" diye anılan Koyunoğulları, Cihanbeyli aşiretine tabi olup 18. Yüzyıl başlarında Malatya toprağında bulunmaktaydı. Koyunoğulları, Arapgir köylerine zarar verdiği için 1710'da Rakka'ya sürülmüş, ancak iskân mahallinden kaçarak Arapgir, Divriği ve Malatya civarına gelmişlerdir. Anılan yörelerde köylere baskın yapıp halkı öldürmüşler ve eşkıyalıklarına devam etmişlerdir. 1712'de tekrar iskânları için emir gönderilmiş, bu çerçevede 1720'de Harran ovasına yerleştirilmek için

gönderilen cemaatler arasında yer almışlardır. Bu oymaklardan bazıları 1730 yılında tekrar eski yerlerine gönderilmiştir³¹.

Osmanlı kayıtlarında Ekrad cemaati Malatya, Arapgir, Çemiş-

kezek, Antakya, Diyarbakır, Harput ve Kızılçayır, Keban, Karaman, Konya, Maraş, Rakka ve Sivas'ta yerleşmiş gözüküyor³². Sivas'ın Ulaş ilçesi Çavdar köyünde Koyunoğullarına mensup aileler yaşamaktadır.

1 Derleme Sözlüğü, Cilt 6, . 2187; Derleme Sözlüğü, Cilt 8, s. 2989.

2 Derleme Sözlüğü, Cilt 8, s. 2893

3 Derleme Sözlüğü, Cilt 8, s. 2989

4 Ufuk Tavkul; Karaçay-Malkar Türkçesi Sözlüğü, TDK Yayınları, Ankara 2000, s. 279

5 Recep Toparlı; Kıpçak Türkçesi Sözlüğü, Ankara 2007, s. 152

6 Erdoğan Merçil; "Bâdüsbaniler", TDVİA, Cilt 4, s. 422

7 Yusuf Halaçoğlu; Anadolu'da Aşiretler Cemaatler Oymaklar, Cilt IV, s. 1528

8 Enis Karakaya; TDVİA, cilt: 41; sayfa: 197

9 Yusuf Halaçoğlu; Anadolu'da Aşiretler Cemaatler Oymaklar, Cilt IV, s. 1528

10 HAT. Dosya 531, Gömlek 26192

11 Sadi Süleyman Kucur, Sücüllü kasabasındandır.

12 İbrahim Tuzcu; Düzce Hakkında Herşey, s. 37

13 248 Nolu Mardin Şeriyeye Sicili Belge Özetleri ve Mardin, Hazırlayanlar Ahmet Kankal-İbrahim Özçoşar-Hüseyin Güneş-Veyssel Gürhan, İstanbul 2007, s.181

14 Cengiz Orhonlu, Aşiretlerin İskânı, s.95

15 Tufan Gündüz, Anadolu'da Türkmen Aşiretleri, s. 90 (MAD nr. 701, s. 6)

16 Cevdet Türkay, s.547

17 Altan Tan; Turabidin'den Berriye'ye, Nubihar Yayınları, İstanbul 2011, s. 230, 248

18 Fon Kodu :A.}MKT.UM Dosya No :542 Gömlek No :102

19 Recep Koçak

20 <http://www.sivastr.net/imranli/koyler/yazikavak/yazik.htm>

21 BOA – Cevdet Adliye, No 599

22 Recep Koçak

23 Ahmet Kucur

24 Recep Koçak

25 A.}MKT.MVL. Dosya 1, Gömlek 47. DH.MKT. Dosya 1110, Gömlek 21. DH.MKT. Dosya 1975, Gömlek 105. DH.TMIK.S.. Dosya 58, Gömlek 28. DH.MKT. Dosya 2842, Gömlek 47.

26 Recep Koçak

27 Selahattin Kucur

28 <http://ariklierkan.blogcu.com/kocgiri-devami/6527204>

29 Binam köyü hakkında bakınız: Cahit Tanyol; "Peşke Binamlısı Köyü", Sosyoloji dergisi, Cilt 2, Sayı 16, 1961

30 Recep Koçak

31 Cengiz Orhonlu, Aşiretlerin İskânı, s.96-97. Halaçoğlu, İskân Siyaseti, s.113, 120-21

32 Cevdet Türkay, s.110, 537 (Koyunoğlu Uşakları ve Koyunoğlu İbrahim)

Dr. İsmail GÖKŞEN

Dr. İsmail GÖKŞEN

1954 yılında Pınarbaşı'nın Kurttepe köyünde doğdu. İlkokulu komşu bir köyde; Ortaokulu Mimarsinan Yatılı Öğretmen Okulunda, Lise öğrenimini Ankara Yüksek Öğretmen Okulunda, Üniversite öğrenimini Hacettepe Üniversitesi Kayseri Gevher Nesibe Tıp Fakültesinde tamamladı.

Askerlik görevinden sonra ihtisasını Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalında yapmış olup; bilimsel olarak yayınlanmış değişik makaleleri mevcuttur, pek çok ulusal ve uluslararası kongrelere katılmıştır.

1987-89 yılları arasında mecburi hizmet için gittiği Yozgat'ta İl Sağlık Müdürlüğü yaptı. Uzun süreyle Kayseri Devlet Hastanesi Başhekim Yardımcılığı görevini yürüttü. 2009 Mayıs ayında istekli emekli olup; Özel Melikgazi Hastanesi'nde Psikiyatri Uzmanı ve Müdür yardımcısı olarak çalışıp, halen serbest olarak hekimlik yapmaktadır.

Fikir dünyam ortaokul birinci sınıfta Yunus Emre'nin kitaplarını okuyarak gelişmeye başlamış; aile, çevresi ve aldığı eğitimler Türk-İslam kültürü ile olgunlaşmasını sağlamıştır.

Hayatta hırsla koşmak yerine; sabırla yürümeyi, en iyiyi ve en yeni-yi takip etmeyi ilke edinmiştir. Sivil Toplumcu; bir gönül adamıdır.

Tabipler Odası, Psikiyatri Derneği, Politik Psikoloji Derneği, Pınarbaşılılar Derneği, Yör-Türk Vakfı üyesidir. Geçmişte Çevre Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği, Dadaloğlu Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği, Dadaloğlu Derneği Yönetim ve Denetleme Kurulu Üyeliği, Kurttepe - Kavlaklar-Dilciler Sosyal Yardımlaşma Derneği kurucu Başkanlık görevlerinde bulundu. YOZGAT'ta iken hizmetlerinden dolayı Uzunlu kasabasında bir tesise ismi verilmiştir.

AK PARTİ SİYASET AKADEMİSİNDEN SERTİFİCALI, KAYSERİ YÜKSEK ÖĞRENİM VAKFI ŞEREF ÜYESİ, DADALOĞLU ŞENLİK AĞALIĞI, ESKİ HAS PARTİ İL BAŞKANLIĞI, Kent Konseyi Üyeliği, 14 yıl TEMA Vakfı Kayseri İl Temsilcisi olarak görev yapmış olup Kayseri'ye 550 bin fidan dikimine vesile olmuş, 10 binlerce öğrenciye Erozyonla mücadele ile ilgili bilgi vermiştir.25.Dönem AK PARTİ Milletvekili Aday Adayı oldu.

Hobileri; Toprak ve doğa ile uğraşmak, spor yapmak, müzik dinlemek, saz ve cura çalmak, ney üflemek, yerel halk kültürleri ile ilgilenmek ve kitap okumaktır. Diksiyon, Doğa Fotoğrafçılığı kursu, Bahçivanlık, Arıcılık kursundan sertifikalı; gazete, dergi yazarlığı ve televizyon programcılığıdır. Okur- yazarlık katılım belgesi, İngilizce bilmekte, evli ve iki çocuk babasıdır. Eşi MUALLA Emekli İngilizce Öğretmeni; Oğlu TOLGA ENDÜSTRİ MÜHENDİSİ, Kızı BURCU ECZACI evli; AK PARTİ İl yönetiminde; aynı zamanda Kocasinan Belediye Meclis üyesidir. Geli-ni Dr. NURGÜL FİZİK TEDAVİ UZMANI olup NİL ve EGE isimli iki torunu vardır.

Saygılarımla.

Adres: Millet Cad.(27 Mayıs Cad.) Turan Plaza 8/19 Melikgazi
Tlf: 0542 342 25 44
E-mail dr_ismailgoksen@yahoo.com.tr
www.ismailgoksen.com

SIRGAT

Binlerce ev aç susuz
Unsuz ekmeksiz
Bizim Güllü de...
Diz çökmüş, yaslanmış beşiğe
Sarı yamalı yorganı atmış üstüne
Bakmıyor kapıdan girene
Kalkmıyor, başını eğmiş aşağı
Kele güllü baksana!
Evine kırbaçlı seyis geldi.
Ne diyende baksın güllü
Sarmış beşiğe bir tek koyunu
Sarmış beleğe örtmüş üstünü
Kalkmamış fukaralıktan beli yukarı
Bir bu mu? Daha nicesi.
Samanlığına buğdayını saklayanı
Kuyulara zahiresini koyanı
Bilmem daha nicesi...
Dert bunlar hep kelesi
Hiç de kitaplara sığacak
Dert değılesi! ...

Dr. İsmail GÖKŞEN/1976

Sırgat: sırkat, 1. Hayvan sayımı yapan kimse. 2. Kaçırma, gizleme. 3. Sayımdan kaçırılan hayvan. 4. Sayımı yapılmayan insan ya da hayvan.

AH İSTANBUL

Koşuşmalar, telaşlar
Kalabalıklar...

Bu şehirde insanlar bir hoş!

Oğul vermiş arı misali
Kanatları durmadan titreyen...

Bu şehirde insanlar bir hoş!

Karıncaya benziyorlar
Körelere yağmur suyu dolmuş,
Dışarıya kaçışan...

Bu şehirde insanlar bir hoş!

Beyoğlu'nda tedirgin yürüyen
Şiddetle yağın yağmur
Akan sel gibi çağlayan...

Kız kızan, çoluk çocuk
Hanımefendiler, beyefendiler
Açılmış gelincik misali
Tomurcuklanan laleler gibi...

Bu şehirde insanlar bir hoş!

Gökşen'im,
Rüzgârda ırgalanan başaklar,
Göç yoluna çıkmış kuşlar gibi
Gidiyorlar, koşuyorlar, koşuşturuyorlar
Kaynıyor, taşıyor, insanlar...

Dr. İsmail Gökşen
20.1.2016 10.00

*Köre: Karınca yuvası
Irgalamak: 1. Yerinden oynatıp sallamak, sarsmak. 2. tkz. İlgilendirmek*

SÖZLÜK

Aa : Ak, beyaz.
 Aaa: O anda yapılan bir iş veya davranışın aşırıya kaçtığı durumlarda kullanılır.
 Aabbavv: Aşırıya kaçan durumlarda “hayret ünlemi” olarak kullanılır.
 Aal: Ağıl. Tarla veya bahçeler arasında çalılardan örülmüş duvar.
 Aaz: Ağız. İneğin yavruladıktan sonraki ilk sütü.
 Abarı: Şaşkınlık, hayret ifadesi .
 Abarii : Şaşkınlık, hayret ifadesi .
 Ablak: Parlak, yuvarlak, dolgun yüz.
 Acar akça: Katkısız, saf gümüş para.
 Acar: Yeni.
 Acarlamak: Tazelemek, yenilemek.
 Acem: İran, İranlı.
 Acep: Acaba.
 Acer: Yeni .
 Acısu: Yozgat Alaca arasında yer adı.
 Adı batasıca: Domuz.
 Ağ: Ak, beyaz.
 Ağar: Ağır, yavaş.
 Ağcalıoğlu: Kozan'ın Akçalı köyünü kuranlardan ünlü biri.
 Ağdam: Kadirliye bağlı köy.
 Ağır devlet: Gösterişli yaşam.
 Ağır sohbet: Koyu, derin, ustaca söyleşi.
 Ağlık: Aklık, beyazlık.
 Ağu ağacı: Zakkum ağacı.
 Ağyar: Sevgili.
 Ağzı yumulasıca: Ölesice.
 Ah ü zar: Ah çekmek ve ağlamak.
 Ahdetmek: Gayret göstermek.
 Ahır Dağı: Kahramanmaraş'ın kuzeyindeki dağ.
 Ahir zaman: Son zaman, kıyamet günü.
 Ahlat: Yaban armudu.
 Ahmet Bey: Padişah fermanıyla İstanbul'a sürgün edilen Elbeylioğlu Ahmet Bey.
 Ahval: Haller, durumlar.
 Akdağ: Yozgat ilinin Akdağmadeni ilçesi.
 Akkale: Kozlu - Andırın - Göksun arasında yer adı.
 Akköprü: Kozan - Kadirli arasındaki Çukur Köprü.
 Al: Hile.
 Alabaş: Bir tür küçük, çizgili motifli kavun türü.
 Alaf çalmak: Alev çalmak. Sıcak ve nemli havanın etkisiyle oluşan etki.
 Alağbak: Siyahlı beyazlı, güvercin büyüklüğünde bir kuş.
 Alamaç: Hızlı yanan alev.
 Alay: Herhangi bir törende veya gösteride yer alan topluluk. Genellikle üç tabur ve bunlara bağlı birliklerden oluşan asker topluluğu.
 Alayı: Hepsi .
 Alemençik: Bir kuş türü.
 Alenmek: Dalga geçmek, durmak.

Alınışın: Alınınca.
 Alim Allah: Allah bilir.
 Alkış verme: Dua etme.
 Allah abatlar veresi: Allah temiz, açık bahtlar versin.
 Altınbulak: Kars ili, Sarıkamış ilçesine bağlı bir köy.
 Amanat: Emanet.
 Amber Ağanın Pınarı: Kayseri İli, Pınarbaşı İlçesi, Kızılören Köyünde sulak bir mevkiidir.
 Anaç: Yaşı ilerlemiş, gözü açılmış Anarıya gitmek: Daha çok taşıtların geri geri gitmesi demektir.
 Anca: Ancak
 Angara: Ankara
 Apalak: Babayiğit, iri yarı adam yarması.
 Aralı: Aralıklı, uzak.
 Arısili: Tertemiz.
 Arıya gitmek: Tüketim malzemelerinin kullanılmaz hale gelmesi veya getirilmesi demektir.
 Arnac: Karşılık.
 Asbap: Giysi .
 Asi Suyu: Hatay ilinden geçen Asi ırmağı.
 Aşam: Akşam
 Aşılak: Aşılanmış.
 Aşma: Ağıllardan geçen yol, yolak.
 Aşşa: Aşağı.
 Avara: Boş gezen, işi olmayan anlamındadır.
 Avarlık: Biber, patlıcan vs. ekilen yere denir.
 Avrat: Hanım.
 Ayakyolu: Tuvalet.

Ayampur: Aşırı nemli hava. İnciri olgunlaştıran hava olarak bilinir.
 Ayaz: 1. Duru, sakın havada çıkan kuru soğuk. 2. Çok soğuk hava.
 Ayın esgisi: Eski ay. Bu zamanda kesilen ağaç daha uzun süre dayanır.
 Ayrık: Bir tür ot.
 Azık: Yiyecek, yol yiyeceği, erzak.
 Aziye: Aziziye, Kayseri ili Pınarbaşı ilçesinin eski adı.
 Aziziye: Kayseri ili Pınarbaşı ilçesinin eski adı.
 Bab: Giriş, kapı.
 Babamoğlu: Erkek Kardeş
 Bacı: 1. Büyük kız kardeş, abla. 2. Kız kardeş.
 Baç: Haraç
 Bağır: Göğüs kafesi.
 Bahadır - Bahadırlı: Kırıkhan yöresinde oturan bir Türkmen oymağı.
 Bahta bakan: Bukelamun.
 Bambıl: Pirecik. Tohuma düşen böcek.
 Başı esik: Başı eksik anlamında kullanılır. Tam dolu olmayan.
 Batasıca: Ölesice anlamında azarlama.
 Batçı: Ucu sivri deynek.
 Batman: Sekiz kiloluk eski bir ağırlık ölçüsü
 Bay: Varlıklı, zengin.
 Bayır: Yokuş.
 Bayramcalık: Bayramlık. Bayramda giyilmek için alınan giyecekler.
 Bazlama: Kalın pişirilen saç ekme-

gi.
Bea: Bey.
Bedel: Askerlik yapmamak veya yapılacak süreyi kısaltmak isteyenlerin devlete ödedikleri para.
Bekere: Çıkrıklarda eğrilecek ipin dolandığı yer.
Belcen: Kuru incir
Belik: Saç örgüsü.
Bellemek: Öğrenmek.
Bensinmez: Önemsemez.
Beylanlı: Belenli
Bıçgı: Testere.
Bıldır: Geçen sene, geçen yıl.
Bılız: Yaramaz çocuk. Ermeni çocuğu.
Bibi: Hala, babanın kız kardeşi.
Bider: Tohum.
Bidon: Plastik kavanoz.
Binboğa: Binboğa dağı.
Binek taşı: Ata binmek için üstüne çıkılan yüksekçe taş.
Bir bonak yamır: Yağmurun birden başlayıp durması.
Bire: Bir çeşit hitap şekli.
Birine şişmek: Birinin hoşuna gitmesini istediği davranışlarda bulunmak.
Bisseel: Az sonra.
Bişme: Güveç.
Bişşek: Yayındaki ayrıntı karıştırmaya yarayan çubuk.
Biyaktan: Az önce.
Bocit: Sürahi.
Bor: Ekin tarlaları arasında ekilip sürülmemiş otu bol olan yer.
Boran: 1. Sis, duman. 2. Şiddet-

li kar, fırtına, kasırga. 3. Şiddetli yağmur, sağanak. Rüzgâr, şimşek ve gök gürültüsü ile ortaya çıkan sağanak yağışlı hava olayı.
Boru: Borazan
Bostan: Küçük bahçe.
Boşandırmak: Bir delikten geçirmek.
Boyunduruk: Çift süren veya arabaya koşulan hayvanların birlikte yürümelerini sağlamak için boyunlarına geçirilen bir tür ağaç çember.
Boz gıranı: Bozaran otların üzerine düşen kırağı.
Boz: 1. Açık toprak rengi. 2. Kül rengi, gri. 3. Sarışın
Bögür: Vücudunun kaburga ile kalça arasındaki yan bölümü.
Böö: Örümcek.
Böön: Bugün
Böön: Bugün.
Börk: Takke.
Börkenek: Kapşon.
Börtlenmek: Haşlanmak, yanmak, ısınmak, kızarmak.
Bre: 1. Ey, hey anlamında kullanılan bir seslenme sözü. 2. Be yerine kullanılan bir seslenme sözü. 3. Vay anlamında şaşma bildiren bir seslenme sözü: Bre, bu ne büyük gemi! 4. Şaşkınlık, coşku anlatan bir seslenme sözü.
Bre: Erkekler için kullanılan samimi ifade.
Bu ne şaal iş: Bu ne biçim, çeşit iş.
Buhur: Erkek deve.

Buncaaz: Bu kadar, Bu kadarcık.
Buncalış: Bu sefer.
Bunsukmak: Dumandan, isten bunalmak.
Bük: İçine girilemeyen çalılık.
Bük: Yokuşta kıvrımlı yoldan kıvrımın son görülen ucu.
Büvelek: Bir çeşit hayvanlara iğne batıran sinek.
Büvet: Küçük havuz. Kısıtlı imkanlarla yapılan havuzcuk.
Caa: Banyo lavabo.
Caalak: Mutfak, banyo gibi yerlerin atık su gideri.
Calak: Olmamış Küçük karpuz.
Caldırtı: Ses, herhangi bir şeyin etrafını etkileyerek ses yapması.
Camız: Manda.
Camlatmak: Çerçeveletmek.
Cangama: Çekişmek, tartışmak, gürültü etmek, etrafı rahatsız etmek.
Cangama: Laf kalabalığı
Carbık: Çok konuşan, tartışan kişi (bayanlar için kullanılır)
Cardın: Farenin büyüğü
Carsa: Bir kumaş türü
Cascavlak: Üzerinde hiçbir şey olmayan, kel.
Cehdetmek: Çalışıp çabalamak.
Celfin: Piliç
Celse: Oturum.
Cemkirmek: Gereksizce bağırarak.
Cere: Turşu küpü.
Cerek: Çadır kurmada kullanılan uzun ağaç.

Ceren: Ceylan.
Cescevek: Biçimsiz
Ceyran: Elektrik
Cıba: Domuz yavrusu
Cıda: Kargı, sopa gibi savaş aracı, savut.
Cıkıl: Madeni para
Cılbak: Çıplak.
Cılık: Bozulmuş yumurta
Cıllıcı: Kavgacı, oyun bozan
Cıllımak: Yan çizmek, oyun bozanlık yapmak.
Cıncık: Cam parçası.
Cıngar çıkarmak: Kavga çıkarmak, anlaşmazlık çıkarmak, cıllımak
Cırcır: Fermuar, patos.
Cırlavuk: Kayseri Kocasinan İlçesinin Mahallesi (Eskiden Köydü).
Cırnavık: Ağustos böceği
Cırtık: Tırnak, diken çizdiği
Cilkes: Tamamen
Cirpinti: Maki türü
Ciyeriyin sapından vurulasın: Ciğerinden hastalanasın, ölümcül hastalığa yakalanasın
Coruk: Küçük, yumurtlamayan tavuk
Cöb: Cep
Cuvara: Sigara
Cübür: Cüprenti, suyun yüzeyinde bulunan kurumuş yaprak, gazel.
Cücüg: Cücük, Cıvciv, Kuş yavrusu.
Cüllük: Hartlap ağacının meyvesi.
Cüprenti: Cübür, suyun yüzeyinde bulunan kurumuş yaprak, gazel.
Çaal: Genellikle tarlaların kulla-

nılmayan yerindeki toplanan taş yığını.
 Çaardek: Ayçiçeği.
 Çakıldak: Koyunların kuyruklarının altına yapışıp kuruyan pislik.
 Çalkama: Çalkamaç, çalkambaç, ayran.
 Çalkamaç: Çalkama, çalkambaç, ayran.
 Çalkambaç: Çalkama, çalkamaç, ayran.
 Çandır: 1. Gelişmemiş 2. Karışık durum.
 Çapa: 1. Tarlada ürünlerin arasını süren tarım aleti 2. Büyük kazma.
 Çapıt: Bez parçası.
 Çardak: Evin dışında oturmak için kullanılan "kamelya"
 Çarık: Topuğu bükülmüş ayakkabı.
 Çarpana: Kuş avlamak için kullanılan lastiklerde (sapan) içine taş konulan deri bölüm.
 Çatalavrat: Bir böcek türü
 Çatırtı: Herhangi bir şeyin ani veya hızlı ses çıkarması
 Çaygara: Su içmek için su kaynağının önüne yapılmış küçük havuzcuk.
 Çebic: Oğlağın büyüğü
 Çekişmek: Ağız kavgası.
 Çeltik: Kabuğu ayıklanmamış pirinç. Pirincin tarladaki hali
 Çen: Ceviz içi.
 Çen: Parça, yarım, diğer yarısı
 Çenedini ayırmak: Bacaklarından ayırmak.

Çepel: Bulaşık
 Çepelce: İmamoglu deresinin kaynağıdır.
 Çerçi: Seyyar satıcı.
 Çeşmi: Göz.
 Çeten: Traktörde römorkun üzerine tahtalarla ilave yapılmış şekli.
 Çetil: Fide
 Çevrengeç: Suyun döndüğü yer.
 Kıvrımlı akıntı.
 Çezmek: Çözmek.
 Çığ: Tarhananın kurutması için üzerine konulduğu uzun ince kamışların yan yana konulması ile yapılan örgü.
 Çırmak: Seslenmek.
 Çıkın: İçine yiyecek veya diğer eşyaların konulduğu bez parçası.
 Çıkla: Tamamen
 Çıkmak: Bulunduğu yeri bırakıp başka yere geçmek, taşınmak, ayrılmak, ilgisini kesmek.
 Çıkmak: Kocası ölen gelinin baba evine dönmesi.
 Çıkrık: Yün eğirmek için yapılmış; kasnak, bekere ve ayaktan oluşan mekanizma.
 Çıngıl: Küçük dal.
 Çınkı: Parça
 Çıtımık: Menengiç ağacı
 Çıtırtı: Herhangi bir şeyin etkisiyle çıkan küçük ses.
 Çili: Pamuğun çiğ yağdıktan sonra kabuğuyla beraber toplanması.
 Çilpik Küçük parça: Küçük parça
 Çimmek: Banyo yapmak, Yıkanmak.

Çinçik: Kuş
 Çinke: Küçük parça (saydam taş için de kullanılır)
 Çisemek: Çiğ gibi, çiğe yakın.
 Çomça: Kepçe .
 Çotul: Ağacın kollarının ilk ayrıldığı yer
 Çömçe: Büyük tahta kaşık.
 Çul: Keçi kılından dokunan yaygı olarak kullanılan düz desensiz dokuma.
 Çüven: Davul tokmağı.
 Daarmen: Değirmen.
 Dabaka: Tütün tabakası.
 Dabanca: Tabanca.
 Dalamak: 1. Köpek, kurt vb. hayvanların dişlemesi, ısırması.
 Dalkılıçlı: Türkmenlerde bir oba adı. Kadirli'nin Mehmetli ve Azaplı (Avşarlı) köylerinde otururlar.
 Dalle: Taş dizilerek oynanan bir oyun.
 Damah: Cimri (tenezzül etmek)
 Damın duluğu: Evin köşesi.
 Damızlık: Herhangi bir şeyin çoğalması için saklanan numune, örnek
 Dar ikindin: İkindinin akşama yakın bölümü.
 Darbız: Toprağın nemi.
 Davış: Ses, herhangi bir şeyin hareket ettiğini belirten ses.
 Dayramak: Aşırı gerilmek.
 Değişin: Değince, değdiği zaman.
 Delaa: Delikanlı.
 Demlik: Sürekli
 Dene: Tane .

Depegolu: Traktörle pulluk, çapa, gaster gibi tarım aletlerinin yukarıdan da bağlantısını sağlayan alet.
 Depgi: Genellikle tarhanayı pişirirken karıştırmak için kullanılan araç.
 Depik: Tekme.
 Depmek: 1. Tekme atmak, tekmelemek. 2. Tepmek, çifte atmak. 3. Çiğnemek, ezmek.
 Derviş Paşa: Fırka-i İslahiyye komutanı, müşir (mareşal).
 Deşirmek: Dilenmek .
 Deşirmek: Toplamak
 Devlikisüün: Ertesi gün.
 Deyi: Diye
 Dezze: Teyze.
 Dıdısının dıdısı: Sisileli, dolambaçlı durumlar için kullanılan bir söz.
 Dıkılmak: Girmek, katılmak.
 Dıkız: Az nemli.
 Dıngırcını avlamak: Bir olayın ayrıntısını öğrenmeye çalışmak
 Dıngıt: Saçın traş makinasıyla sıfır numaraya kesilmesi
 Dışlık: Keyif.
 Dik: Meyili çok olan yer
 Dil: Anahtar
 Dilber: Genç kız. Alımlı, güzel kadın. Gönlü alıp götüren güzel.
 Dinelmek: Ayakta durmak.
 Dingil: Tepe, uç nokta.
 Dink: Tahılın kabuğunu yumuşatmaya ve ayırmaya yarayan , hayvanın çevirdiği büyük taş silindir.
 Diremince: Herhangi bir şeyin

tam oturması.
Dirgen: Ekin sapını patosa vermede veya bir yere taşımada kullanılan alet.
Diyarmen: Değirmen.
Dokanmak: Dokunmak.
Dokurcun: Dokuz taş.
Dombalak: Takla
Doru: Gövdesi kızıl, ayakları ve yelesi koyu renkli olan, yağız at.
Döğme: Döğülüp kabuğu çıkartılmış buğday, yarma.
Dölek durmak: Düzgün durmak.
Dölek: Düzlük yer.
Döş: Göğüs, bağır.
Döşek: 1. Yatak. 2. Kağnıda üzerine eşya konulan kalın ağaç direk. 3. Kağnının yük konulan tahta kısmı.
Döşek: Yatak.
Dövme : Buğday, arpa, mısır, bezelye vb.nin iri çekilmiş, yarma.
Döyüsün: Deyyusun.
Dulda: Yağmur, güneş ve rüzgann etki etmediği kuytu, ulaşamadığı yer.
Duluk: Şakak üzerinde saç ile sakalın birleşimi olan kısım. Surat, yanak.
Duşka: Çene.
Dutmaç: Eriştenin ekşili mercimek veya pirinçle pişirildiği bir tür yemek türü.
Duvar: Düvel, devlet.
Düşürdüler al vurdu ya: Hile, pus.
Düven: Gem. Buğdayı harmanda

öğütmek için kullanılan altında sivri taşların çakılı olduğu, öküzlerin çektiği bir araç.
Ebeş: Çirkin sarışın.
eee! eee!: Arka arkaya yapılan hatadan sonra söylenen bir ünlem-dir.
Eerelti Meşe: Meşe.
Efe: 1. Kadın erkek arasında kullanılan çağırma ünlemi. 2. Gelinin kayınbiraderini çağırma için kullandığı sözcük.
Eferim: Aferim.
El lehençesi: El ve ayak yıkamak için kullanılan araç. Seyyar lavabo.
Elbeyli: Avşar Türkmenleri içinde bir oymak.
Elçi: İki kişi arasında söz getirip götürülen, bunu iş ve huy edinen (kimse). Kız istemeye gönderilen kimse, görücü, dünür.
Elefetsiz: Manasız.
Eletmek: İletmek, ulaştırmak.
Eli belinde: Genellikle çardak ve hayma yaparken kullanılan, direk-le tavanı oluşturan ağacı bir birine bağlayan ağaç.
Elkızı: 1. Gelin. 2. Kadın, eş.
Ellam: Her halde.
Elleem: Her halde anlamındadır. Yanlış bilinen bir durum sonrası da söylenir.
Ellengeç: Yengeç
Ellice: Tava.
Ellik: Ekin biçerken parmaklara takılan elçek.
Elyazı: Dadaloğlu (Özler - Taf)

kasabasından Zelfin (Üçkonak) arasında kalan ve Toklar bucağına doğru uzanan düzlüğün adıdır.
Emeğim çobana döndü: Emeklerinin boşa gitmesi.
Emilik: Keçinin yeni doğmuş yavrusu.
Emmi: Amca.
Endirmek: İndirmek.
Enek : En iyisi.
Enek: Bilye oynarken, dikilen madeni para.
Enik: Hayvan yavrusu.
Erinik yağ: Bekleme süresini uzatmak için tereyağın eritilmiş ve tuzlanmış hali.
Erinmek: Üşenmek.
Esbap: Giysi
Eseri mıkı: Büyük çivi.
Esse mi?: Essah mı? Sahi mi? Gerçekten mi?
Eşe: Anşa, Ayşe.
Eşgere: Aşık, apaçık, herkes tarafından fark edilebilen.
Eşiklik: Evin giriş kısmı.
Evlensek: Evlenmeye aday, evlenmek isteyen kişi.
Evmek: Acele etmek.
Evreeç: Yufka ekmeği döndürmek için kullanılan ağaçtan yapılan yassı araç
Evsin: Kuş avlarken, kuştan gizlenmek için yapılan çalılardan yapılan evcik.
Eye ekiştirmek: Zaman geçirmek, ayak sürümek.
Fak: Tuzak.

Fakı: Fakih, hoca.
Fakih: Fakı, hoca.
Fedik: Kaynamış mısır, buğday tanesi, hedik.
Felfellemek: Sendelemek.
Ferman: Padişah buyruğu.
Fılcırtmak: Düzensiz bir şekilde atmak.
Fırfırı: Küçük yağmurlama.
Fırıştak: Fırıldak, topaç.
Fırka-i İslahiye: 1864 sonlarında Fırka-i İslahiye adı altında bir kuvvet oluşturulmasına karar verildi. Kurulan Fırkanın kumandanlığına Dördüncü Ordu Müşürü Derviş Paşa ve fevkalade memuriyet-i mahsusa sıfatıyla da Ahmet Cevdet Paşa tayin edildi. 1865-1866 yıllarında Çukurova, Cebel-i Bereket (Gavur Dağı) ve Kozan dağlarında devlet idaresini yeniden kurmak üzere oluşturulmuş askeri kuvvet.
Fışgırık: İlaçlamada kullanılan motorsuz, elle çalışan zirai mücadele aracı.
Filteke: Çatal iğne.
Filtik filtik: Paramparça.
Firez: 1. Ekin. 2. Yeni çıkmağa başlamış ekin. 3. Biçilmiş tarlada kalan tahıl kökleri, anız. 4. Harman süpürgesi yapılan ot. 5. Ocakta odunları tutuşturmak için kullanılan kuru ot, ve ince dallar.
Firik: Buğday başaklarının olgunlaşmamış hâli.
Firtik: Uyanık gözü açık (bayanlar

için).
 Fiske: Eski aydınlatma aracı
 Fistan: Entari.
 Fiyd: Küçük bir kuş türü.
 Fuzulî masraf: Fuzulî masraf, Gereksiz yapılan harcama
 Gabırlık: Mezarlık.
 Gabıt: Pardüso kaban.
 Gaco: Hoyratça hareket eden genç.
 Gada: Dert, hastalık, belâ.
 Gadanı alıyım: kazanı, derdini, belanı alayım.
 Gadasını almak: Tasasını, kazasını, derdini, belasını, kaygısını, kederini almak, üstlenmek.
 Gadef: Kulplu bardak, kadeh.
 Gafası firirek: Anormal davranışlarda bulunanlar için söylenir.
 Galan: Kalan, Artık, şimdi.
 Galın: Kalın, başlık
 Galice potin: Bir cins topuklu potin, ayakkabı.
 Galiç: Orağın küçüğü.
 Gallep: Güvercin.
 Galli: Sincap.
 Galp: Ağır hareket eden. Kanı ağır.
 Gamgı: Odunun kesmenin etkisiyle oluşan parçası.
 Gamiş: Kamış.
 Gandak: Büyük çukur.
 Gapıt: Kaban
 Gaplık: Raf.
 Gara erk: Siyah renkli deve.
 Gara guş: Kara Kuş, Kartal cinsinden kuşlara verilen genel ad.
 Gara guvan: Fenni olmayan, uzun, el yapımı kovan.

Gara: Kara.
 Garaa: Kargı.
 Garaböcük: Salyangoz.
 Garaçalı: Dikenleri uzun ve çok olan bir maki türü. Karaçalı
 Garakış: Zemheri, Karakış, Kışın ilk ayları.
 Garaltı: Tam seçilemeyen, ne olduğu anlaşılamayan görüntü. Karartı.
 Garamak: Kızarak suçlayıcı sözler söylemek.
 Garanışmak: Karanlık olmak
 Gar'ardıç: Karaardıç, ardıç ağacının en iyisi.
 Garbi: Batı rüzgârı. Batıdan esen ılık yel.
 Gareen: Hoş kokulu bir ot türü.
 Garez etmek: İnadına yapmak.
 Garsambaç: Kar pekmez karışımı yiyecek.
 Gasbalık: Avlunun tahtadan yapılmış kapısı.
 Gasıl: Arpanın yeşil, başak çıkar mamış hali.
 Gaster: Modern ilaçlama makinesi.
 Gaşşak: Keçi, koyun gibi küçükbaş hayvanlar için yapılan korunak.
 Koyun ve keçi konulan ağaçlarla çevrilen, üzeri açık veya kapalı yer.
 Gatık: Ayran (Torba gatiğinin özenerek ayran haline getirilmesi.)
 Gavırğa: Patlamış mısır
 Gavıt: Kavrulmuş buğday yada mısır öğütülerek yapılan yiyecek.
 Gavur dedengil: Ot türü

Gaydasına böyle geldi: Kafiyesine uydurmak.
 Gazel: Kurumuş yaprak.
 Geçeli: Karşılıklı
 Geliç: Ot türü
 Gem: Düven. Buğdayı harmanda öğütmek için kullanılan altında sivri taşların çakılı olduğu, öküzlerin çektiği bir araç.
 Gemini gevme: Bir olayı yapmak için istekli bir şekilde beklemek
 Genden ağlamak: İçten ağlamak.
 Gib gırmızı: Kıpkırmızı
 Gıcı: Kırcı, Dolu ile kar arasında, küçük taneli yağış.
 Gıcık: Hoş olmayan.
 Gıcır: Yeni, taze.
 Gıcilo: Tohum.
 Gıçırık: Kıçı kırık, beğenilmeyen
 Gılık tomatis: Küçük domates.
 Gımçıtma : Koparmak.
 Gır kişmir: Sarışın birinin güneşin etkisiyle daha da sarışınlaşması.
 Gıralaaç: Kıral Ağacı.(zomzalak)
 Gıran dıkıla: Kıran gele, gelsin.
 Kökü kurusun!
 Gırçarmak: Niyetinin kötü olduğunu belli etmek
 Gırıflamak: Küçük parçalara ayırmak.
 Gırızet: Eski bir kumaş çeşidi
 Gırklık: Koyun, keçi gibi küçükbaş hayvanların yünü kesmek için kullanılan ilkel makas.
 Gırribak Goptu: Ortalık karıştı.
 Gırtgırtı: Gagası uzun bir kuş türü.

Gısğa: Küçük soğan tohumu.
 Gısıkmak: Herhangi bir şeyin sıkışması.
 Gısır gısır torba: Dokuma olmayan hazır, naylon karışımı(naylondan) olan torba.
 Gıvratmalı: Burmalı (bilezik)
 Gıyammat gımı: Herhangi bir şeyin çok olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz.
 Gıyılğan: Maddesi ağaç olan her maddeden batıcı, delici küçük parça.
 Gıymık: Odun parçası.
 Gıyrak: Küçük kum veya toprak parçası.
 Gızılacak: Ot türü
 Gızınmak: Isınmak
 Gidek: Gidelim.
 Gimi: Gibi.
 Gocunmak: Alınmak
 Goddik: Ukala
 Goğsuk: Oyuk, delik, boşluk.
 Gompile: Komple. Hepsi, tamamı.
 Gongulu gook: Boş, kovuk
 Gontak: Araba anahtarı.
 Goo etmek: Dedi kodu etmek.
 Goode: Vücut.
 Gopli: Sürülmüş tarladaki kesekleri ezmek ufalamak için kullanılan tarım aleti.
 Goynek: Fanila.
 Goyurmak: Salıvermek, bırakmak, koyvermek.
 Goza çıbı: Pamuğun yapraksız çubuğu.
 Gö: Mavi, masmavi. Gök, gökyü-

AVŞARELLERİ

Okuntu

OĞUZLAR (Türkmenler)

Bozoklar

Üçoklar

Günhan

Ayhan

Yıldızhan

Gökhan

Dağhan

Denizhan

Kayı

Yazır

Avşar

Bayındır

Salur

İğir

Bayat

Döğer

Kızık

Peçenek

Eymür

Bügdüz

Alkaevli

Dodurga

Beğdili

Çavuldur

Alayuntlu

Yıva

Karaevli

Yaparlı

Karkın

Çepni

Yüregir

Kınık

AVŞARELLERİ

Bugünden sonra divanda, dergâhta, bargâhta, mecliste ve meydanda **TÜRKÇEDEN** başka dil kullanılmayacaktır.

Armağanlı Mehmet Eski